

Ο ΒΙΒΛΙΟΣ

ΤΗΣ

ΝΕΟΛΑΙΑΣ,

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΜΗΝΙΑΙΟΝ.

ΤΟΜΟΣ Δ'.

Τεύχος ΙΒ'. Φεβρουάριος 1861.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Στοχασμοὶ αὐτοσχέδιοι Κοραΐ. (Συνέχεια).—Ἡ πρώτη ἐκ τῶν περὶ Αἰγύπτου ἐπιστολῶν τοῦ ἄγγλου περιήγητοῦ Savary.—Περὶ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας καὶ τῆς πτώσεώς της.—Ἡ ἐρυθρὰ ταινία.—Εἰδοποιήσεις.

Ὁ Αναξαγόρας προσκληθεὶς ν' ἀφιερῶσιν ὦραν τινα εἰς τὰς ὑποθέσεις του, ἀπεκρίθη· τοῦτο ζητεῖτε εἰς ἐμέ, ὅστις προτιμῶ μικρὰν ῥανίδα σοφίας ἢ πῖθους πλούτου;

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ο ΖΑΚΥΝΘΟΣ

Κωνσταντίνου Ρωσσολίμου.

1861.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΘΕΟΝΟΜΟΥ

ΑΓΓΕΛΙΑ.

Ἐκ τῶν ὀλίγων, οἵτινες ἀπεπειράθησαν νὰ συμπληρώσωσι τὴν Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν ἀπὸ τῆς πτώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, εἶναι καὶ ὁ Γάλλος φιλέλλην Ῥαφανέλ, οὗτος ἡ ἱστορία ἐκθέτουσα ὅσον ὅσον τε ἀκριβῶς τὴν εἰκόνα τοῦ χρονικοῦ τούτου διαστήματος, καὶ μεγίστης ἀξίας εἶναι καὶ ἀφορμὴν οὐ σμικρὰν δίδει εἰς ἀκριβεστέραν ἐρευναν τῶν χρόνων τούτων. Τούτων ἕνεκα ἐνόμισα ὥς τὸ μόνον ἀντάξιον νὰ ἐξελληνίσω τὸ σύγγραμμα τοῦτο, οὗτος τὸ περιεχόμενον ἐν συνόψει εἶναι τὸ ἐξῆς.

Ὁ συγγραφεὺς προτάξας ἐν εἰδει προοιμίου τὰ κυριώτερα τῶν αἰτιῶν τῆς πτώσεως τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, διηγῆται ἀκολούθως τὰ τῶν Ἑλλήνων δεινὰ καὶ τὰς κακώσεις, ὅσας ὑπέστησαν ὑπὸ τὴν βάρβαρον τυραννίαν τῶν Τούρκων, τὴν κατὰ σαιν εἰς τὴν κατήντησαν. Πότε ἤρχισαν νὰ σκέπτονται περὶ τῆς ἰδίας ἀπελευθερώσεως· οἷους καὶ πόσους ἀγῶνας ἀνεδέχθησαν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον· ὁποίας συνεισφορὰς προσήνεγκον οἱ πλοῦσοι δημογεῖτες, καὶ ἰδίως οἱ ἔμποροι, οἷους ἀτρύτους κόπους κατέβαλον οἱ τοῦ γένους λόγιοι, οἷον αὐταπάρνησιν ἔδειξαν πλοῦσοι καὶ πεπαιδευμένοι ὑπὲρ τῆς εἰς τὴν φίλην πατρίδα εἰσαγωγῆς τῶν γραμμάτων καὶ τῆς παλιγγενεσίας τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους. Πῶς καὶ πότε εἰσῆλθον οἱ Ἕλληνες εἰς τὰ Τουρκικὰ πράγματα. Πῶς καὶ πότε οἱ Ἕλληνες ἐλπίσαντες νὰ λάβωσι βοήθειαν παρὰ τῶν ξένων ἡπατήθησαν ὑπὸ τούτων, καὶ μετὰ πολλὰς ἀπάτας ἐνόησαν ὅτι εἰς ἐκυτοὺς μόνους ὤφειλον νὰ ἐλπίσωσι τὴν ἀνάγκησιν τῆς ἰδίας αὐτονομίας. Ποῖα ὥς πρὸς τοῦτο μετῆλθον μέσα. Πόσῃ φρόνησιν ἔδειξαν. Πῶς ἀπέκρουσαν τὰς κατ' αὐτῶν πρὸς τοὺς Τούρκους εἰσηγήσεις καὶ νομοθεσίας τῶν ξένων διπλωματῶν, προμαντευσάντων τοὺς σκοποὺς τῶν Ἑλλήνων καὶ διεγειράντων τὰς ὑπονοίας τῶν τυράννων. Καὶ τέλος, πῶς παρεσκεύασαν καὶ διεξήγαγον τὸν μέγαν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα τοῦ 1821 καὶ ὁποῖοι ἀνεδείχθησαν κατ' αὐτόν. (κ. τ. λ.)

Ἡ τιμὴ τοῦ βιβλίου, συνισαμένου ἐκ 15 περίπου τυπογραφικῶν φύλλων, ὠρίσθη εἰς δραχ. 3 πληρωτέας ἅμα τῇ παραλαβῇ αὐτοῦ.

Ἀθήνησι τὴν 4 Ἰανουαρίου 1861.

Ὁ μεταφραστὴς

Κ. Κοκίδης.

(Ἐκ τῆς ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΩΝ ΦΙΛΟΜΑΘΩΝ).

Ο ΦΙΛΟΣ

ΤΗΣ

ΝΕΟΛΑΙΑΣ,

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΜΗΝΙΑΙΟΝ.

ΤΟΜΟΣ Δ'

Τεύχος IB'.

Ζάκυνθος 1861.

Φεβρουάριος.

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΟΙ

περὶ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας καὶ γλώσσης.

(Συνέχεια).

Εἶναι τι μέρος τῆς Γραμματικῆς, εἰς τὸ ὁποῖον ἐξετάζονται οἱ Σολοικισμοί, ἢ αἱ Σολοικοφανεῖς συντάξεις τῆς γλώσσης. Ἀφίνω κατὰ τὸ παρὸν τοὺς γελοιώδεις ὁρισμοὺς ἢ ἐξηγήσεις τῆς λέξεως, Σολοικισμός. Ἀρκεῖ νὰ εἶπω μὲ τοὺς Στωϊκοὺς, ὅτι εἶναι «λόγος ἀκατάλληλος συντεταγμένος». Διὰ νὰ καταλάβῃ τις ὅμως τὸν ὅρισμόν τοῦτον, χρειὰ πρὸ πάντων νὰ ἐξεύρῃ τί εἶναι καὶ νομίζεται Ἀκατάλληλον εἰς τὰς γλώσσας. Δύο λογῶν κανόνας ἔχουσιν αἱ γλώσσαι· οἱ πρῶτοι καὶ θεμελιώδεις εἶναι κανόνες φυσικοὶ, οὕτως ὀνομασθέντες, διότι ἡ νομοθεσία των ἠκολούθησε τὸν τρόπον τινὰ τὴν φύσιν αὐτὴν τῶν πραγμάτων. Κατὰ τοὺς κανόνας τούτους, αἱ δεκτικαὶ γενῶν, ἀριθμῶν, καὶ προσώπων λέξεις πρέπει νὰ συντάσσωνται πρὸς ἀλλήλας ταυτογενῶς, ταυταριθμῶς καὶ ταυτοπροσώπως· καὶ ἡ τοιαύτη σύνταξις ὀνομάζεται Κατάλληλος, καθὼς ἡ ἐναντία ταύτης λέγεται Ἀκατάλληλος, ἥγουν Σολοικισμός. Ἐὰν εἰς τοῦτον τὸν τρόπον θεωρηθῇ τὸ Κατάλληλον, δὲν εἶναι ἀπὸ τοὺς δοκίμους συγγραφεῖς τῆς Ἑλλάδος, ὅστις δὲν σολοικίζει· καὶ τὸν Σολοικισμόν πρέπει νὰ ζητῆς εἰς αὐτὰς τὰς Ἀθήνας (1), καὶ ὅχι εἰς τοὺς Σόλους τῆς Κύπρου, ἢ τῆς

(1) Καὶ τοῦτο ἐννοεῖ ὁ Ῥωμαῖος Γραμματικὸς Διομήδης, ὅταν εἴπῃ ὅτι ἡ Ἀττικὴ διάλεκτος ἀγαπᾷ τοὺς σολοικισμούς· *Atthis, quae brevitati studet, admittit solæcismos, quos cum docti fecerint, non solæcismi, sed σχήματα λόγου appellantur.*

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

Κιλικίας. Ὅθεν πρέπει νὰ ζητήσωμεν, παρὰ τὴν Καταλληνίαν τῆς φύσεως, ἄλλην Καταλληνίαν, ἥτις δὲν εἶναι ἀνάρμοστον νὰ ὀνομασθῇ Καταλληνία τῆς χρήσεως. Ἰδοὺ πόθεν ἐγεννήθη αὕτη.

Ὅταν τὸ πεπαιδευμένον μέρος τινὸς ἔθνους ἐπιχειρῇ νὰ φέρῃ τὴν γλῶσσαν εἰς τελειότητα, ἄλλο δὲν κάμνει παρὰ νὰ τὴν καθαρῇ ἀπὸ τῆς ἀκαταλληνίας. Μ' ὅλον τοῦτο, ἐπειδὴ καὶ αὕτη ἡ καθαρσις ἔχει ὅρια, οἱ λόγοι νομοθετῶν τῆς γλώσσης ἀναγκάζονται ν' ἀφήσωσιν εἰς αὐτὴν καὶ τινὰς ἀκαταλληνίας, τὰς ὁποίας ὀνομάζουσιν Ἐξαιρέσεις τῶν φυσικῶν κανόνων. Εἰς ταύτας πρόσθε καὶ τὰς ἀκαταλληνίας, ὅσας ἡ γλῶσσα, καὶ ὅφ' οὗ τελειωθῇ, προσλαμβάνει, διὰ τὴν φυσικὴν τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν μεταβολὴν κλίνει· κλίνει τόσον σφοδρότερον, ὅσον εἶναι τὸ ἔθνος περιεργότερον, ὅσον ἔχει ψυχὴν πλέον εὐαίσθητον. Ἀφ' οὗ μίαν φορὰν ἐπικυρώσῃ τῶν δοκίμων συγγραφέων ἡ χρῆσις τὰς ἐξαιρέσεις, ἡ μεταβολὰς ταύτας, ἔπαυσαν πλέον νὰ ἵναι ἀκαταλληνίαι· καὶ τόσον ἀπέχουν ἀπὸ τὸ νὰ λέγονται Σολοικισμοί, ὥστε γίνονται τῆς γλώσσης Κομψότητες, καὶ κανόνες τοῦ ὀρθῶς λαλεῖν καὶ γράφειν, τοῦλάχιστον πρὸς ὠρίσμενον χρόνον διάστημα, ἕως οὗ νὰ ἔλθῃ ἡ γλῶσσα εἰς ἄλλην περίοδον, ἡ τελειώσεως περισσοτέρας, ἢ παρακμῆς καὶ φθορᾶς ἀναποφεύκτου. Συμπεραίνεται ἀπὸ τοῦτο, ὅτι δὲν ἐμπορεῖ τις νὰ ὀνομάσῃ Σολοικὸν συγγραφέα ἔθνους σοφοῦ κανένα, ἂν δὲν διορίσῃ πρῶτον τὴν περίοδον τοῦ χρόνου, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε χώραν ἡ χρῆσις τῆς παραβαινομένης καταλληνίας· καθὼς δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἐλέγξῃ ὡς παράνομον τινὰ πολιτικῶς, ἂν δὲν διορίσῃ τὸν χρόνον καὶ τὴν φύσιν τῶν πολιτικῶν νόμων τοὺς ὁποίους παρέβη.

Διὰ τί ἐμακρολόγησα περὶ τούτου; διὰ νὰ ἐλευθερώσω τοὺς σπουδάζοντας τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀπὸ τὸν ἄλογον ἐνθουσιασμόν διὰ συγγραφεῖς τινὰς Γραμματικῆς τέχνης, ἀνθρώπους (τὸ ὁμολογῶ καὶ ἐγὼ) σοφοὺς, ἀλλ' ὅμως ἀνθρώπους ὑποκειμένους εἰς ἀπάτην· καὶ διὰ νὰ δεῖξω ἐν ταύτῳ, ὅτι Γραμματικὴν ὀρθὴν νὰ συντάξῃ τις δὲν εἶναι δυνατόν, ἐὰν δὲν ἐξεύρῃ τὴν φιλοσοφικὴν Γραμματικὴν τοῦ προφορικῶς λόγου, ἂν δὲν ἐξετάσῃ καὶ μάθῃ πρῶτον τὴν φύσιν τῆς γλώσσης, γενικῶς θεωρουμένης, ἂν δὲν ἔχῃ ἐννοίας ἀκριβεῖς ἐκάστου μέρους τοῦ λόγου, καὶ ἐὰν μὲ τὴν αὐτὴν ἀκρίβειαν δὲν διορίσῃ πρῶτον τὴν περίοδον τοῦ χρόνου, τὴν ὁποίαν ἐπιχειρεῖ νὰ προβάλλῃ ὡς κανὼνα τῆς γλώσσης.

Ἰδοὺ τί με συνέβη ταύτας τὰς ἡμέρας· πρᾶγμα ἄξιον τοσαύτης σκέψεως, ὅσης ἐγένινεν ἐκπληξέως αἰτίον· εἰς ἐμέ. Εἶναι τριάκοντα χρόνοι καὶ ἐπέκεινα ἀφ' οὗ ἔπαυσα ν' ἀναγινώσκω Γραμματικὰς. Ἐν-

θυμούμην τοὺς κανόνας, ὅσους εἶχα μάθει μὲ μεγάλην ἀηδίαν εἰς τὸν Λάσκαριν· ἀλλ' εἰς ποῖαν τάξιν ἦσαν γραμμένοι τοῦ Λασκάρεως, ἢ τῶν ἄλλων αἱ Γραμματικαί, τούτου κἀνὲν ἔχνος σχεδὸν δὲν μοῦ ἐμνήσθην εἰς τὴν μνήμην. Ὁ πλέον παρὰ τοὺς ἄλλους λησιμονηθεὶς ἦτον ὁ Θεόδωρος, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦτο καὶ τὸν ὅποιον ὀλιγώτερον παρὰ τοὺς ἄλλους εἶχα μελετήσῃ (καὶ μὴ σκανδαλισθῇ τις ὅτι ὁμολογῶ χωρὶς ἐντροπῆς τὴν ἀμέλειαν τοῦ Θεοδώρου, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν σπουδὴν πολλοὶ καυχῶνται νὰ κατεδαπάνησαν τὸ ἀξιολογώτερον μέρος τῆς ζωῆς των). Ἀλλ' ὅμως, ἐπειδὴ ἐμελέτων νὰ λαλήσω περὶ τῶν σφαλμάτων τῆς Γραμματικῆς, ἀνάγκη ἦτο νὰ ἐξετάσω τοὺς λησιμονηθέντας Γραμματικούς. Ἐλάβον λοιπὸν εἰς χεῖρας τὴν τετράβιβλον Γραμματικὴν τοῦ Θεοδώρου, ὅταν ἤλθον εἰς τὸ περὶ Σολοικισμῶν τοῦτο μέρος τοῦ παρόντος σχεδιάσματος, καὶ ἐζήτησα τί λέγει περὶ αὐτῶν ὁ Θεόδωρος.

Τὸ περὶ Σολοικισμοῦ κεφάλαιον τοῦ Θεοδώρου περιέχει εἰκοσιεπτὰ παραδείγματα σολοικισμῶν· ἐν εἶναι ἀπὸ τὸν Μένανδρον· ἄλλο, τὸ πολυθρύλλητον ἐκεῖνο τοῦ Ἡσιόδου, «Σφέτερον πατέρ' ὑμνέουσαι», ἀντὶ τοῦ «Ἰμέτερον». Τὰ λοιπὰ εἰκοσιπέντε μαντεύσατε πόθεν τὰ ἔλαβεν, ὅσοι δὲν ἔχετε τὴν τύχην νὰ γνωρίζετε τὸν Θεόδωρον. Ἀπὸ κανένα συγγραφέα τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας, θέλετε ἴσως εἰπεῖ, ἢ ἀπὸ κανένα ποιητῆς τῆς δωδεκάτης ἢ τρισκαίδεκάτης ἑκατονταετηρίδος. Λανθάνεσθε· εἶναι ὅλα ἀπὸ τὸν Ὀμηρον. Ὁ ἀμίμητος, ὁ μέγας, ὁ θεῖος Ὀμηρος, ὅστις εἶχεν ἑπτὰ πατρίδας, ἐπειδὴ τόσαι πόλεις συνερίζοντο διὰ τὴν τιμὴν τῶν γενεθλίων του, τοῦ ὁποίου τὰ ποιήματα μετεχειρίζοντο οἱ πατέρες ὡς κατήχησιν εἰς τὴν παιδείαν τῶν ἰδίων τέκνων (1), οἱ νομοθετοῦν, ὡς ὄργανα τῆς προκοπῆς καὶ μελούσης δόξης τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους (2), καὶ οἱ συγγραφεῖς, καὶ ποι-

(1) «Οἶμαι δὲ καὶ τὴν Ὀμήρου ποίησιν μεῖζον λαβεῖν δοῦναι, ὅτι καλῶς τοὺς πολεμήσαντας πτοίς βαρβάροις ἐνκομίσατο, καὶ διὰ τοῦτο βουλευθῆναι τοὺς προγόνους ἡμῶν ἐντιμὸν αὐτοῦ ποιῆσαι τὴν τέχνην, ἐν τε ταῖς τῆς μουσικῆς ἀθλοῖς, καὶ τῇ παιδεύσει τῶν νεωτέρων (ισοκράτ. Πανηγυρ.)».

(2) Καὶ τὰ τρόπαια τοῦ Μαραθῶνος, τῆς Σαλαμῖνος, τῶν Πλαταιῶν, εἰς ἕνα λόγον, εἰ τι μέγα καὶ λαμπρὸν κατέρθωσαν οἱ πρόγονοι ἡμῶν, ἦτον ἀποτέλεσμα τῶν πρώτων ἐκείων τίπων, τοὺς ὁποίους εἶχαν λάβει εἰς τὴν νεκρὰν αὐτῶν ἡλικίαν ἀπὸ τὴν συνεχὴ τῶν Ὀμηρικῶν ποιημάτων ἀνάγνωσιν· ὁ φιλοσοφικὸς οὗτος στοχασμὸς δὲν εἶναι ἰδικὸς μου, ἀλλὰ τοῦ ἥτορος Λυκούργου (κατὰ Λεωκράτ. §. 27) «Τούτων τῶν ἐπῶν [τοῦ Ὀμήρου] ἀκούοντες, ὧς ἂν ὠδρεῖς, οἱ πρόγονοι ἡμῶν, καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἔργων ζηλοῦντες, οὕτως ἔσχον πρὸς ἀρετὴν, ὥστε οὐ μόνον ὑπὲρ τῆς αὐτῶν πατρίδος, ἀλλὰ καὶ πάσης Ἑλλάδος, ὡς κοινῆς, ἤθελον ἀπονομήσκειν. Οἱ γὰρ ἐν Μαραθῶνι παρατασσάμενοι τοῖς βαρβάροις κ. τ. λ.». Ὀλίγον ἀργότερον (αὐτ. §. 26) εἶχεν ὁ Λυκούργος φέρει μαρτυρίαν τοῦ Ὀμήρου στίχους ἐξ ἀπὸ τὴν Ραφιδίαν O, 494-499, πρὸ τῶν ὁποίων λέγει, «Βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ ΤΟΝ ΟΜΗΡΟΝ παρασχέσθαι Ε-» ΠΑΙΝΩΝ (γρ. καὶ ΤΟΝ ΟΜΗΡΟΥ παρασχέσθαι ΕΠΩΝ, ἢ, καὶ τινὰ τῶν Ὀμήρου παρασχέσθαι ἐπῶν) οὕτω γὰρ ὑπέλαβον ἡμῶν οἱ πατέρες σπουδαῖον εἶναι ποιητὴν, ὥστε νόμον

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

ηται, ως παραδείγματα της συγγραφής και ποιήσεως (1), τὸν ὅποιον οἱ παλαιοὶ μὲ θυμὸν ἐτίμησαν, καὶ οἱ νέοι τῆς Εὐρώπης σοφοὶ δὲν ἔπαυσαν ἔτι νὰ θαυμάζωσι, κατεδικάσθη ἀπὸ Γραμματικῶν τῆς δεκάτης πέμπτης ἐκατονταετηρίδος, καὶ μετὰ παρέλευσιν δύο χιλιᾶδων καὶ σχεδὸν τετρακοσίων ἐτῶν, ὡς ὁ πλέον σόλοικος, ἤγουν ὡς ὁ πλέον ἀμαθὴς τῆς ἰδίας αὐτοῦ γλώσσης ποιητής. (Ἀκολουθεῖ).

Η ΠΡΩΤΗ ΕΚ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΑΙΓΥΠΤΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΤΟΥ ΑΓΓΛΟΥ ΠΕΡΙΗΓΗΤΟΥ SAVARY.

Πρὸς τὸν Κ. Α. Μ.

Ἀλεξάνδρεια, τῇ 24 Ἰουλίου 1777.

Ἡ σιγή μου, Κύριε, διεγείρει τὰ παράπονά σας. Ἐπικαλεῖσθε τὰς ὑποσχέσεις μου. «Ποῦ εἰσὶν, λέγετε, αἱ εἰκόνες τῶν ἀνατολικῶν ἡθῶν τὰς ὁποίας προσεδόκων κατ' ἀρέσκειαν ὑμῶν ἵνα παρατηρήσω αὐτάς; Πῶς! παρήλθον τρία ἔτη ἀπὸ περιηγήσεως τὴν Αἴγυπτον, καὶ εἰσέτι δὲν μοι ἐγγράψατε λέξιν τινα περὶ χώρας ὁδισοῦ μετὰ ὅλων τῆς γῆς τῶν χωρῶν,» Τοιαῦτα αἱ μέμψεις σας. Ἀλλ' ἀναμνήσθητε τὰς ὁποίας μοι ἐδόσατε συμβουλὰς ὅταν ἀνεχώρουν ἐκ τῶν Παρισίων, καὶ εἴλετε μὲ δικαιολογήσει. «Ὡ νέε,» πορεύεσθε εἰς γῆν ξένην, ὅπου θέλετε εἰδεῖ νέους ἀνθρώπους. «Παρατηρήσατε τὴν ἐπιβροχὴν τοῦ κλίματος, τὴν ἰσχυρὴν τῆς θρησκείας, τὴν δεσποτικὴν νόμον τῶν ἀρχαίων ἐθίμων, καὶ τὴν ἐνέργειαν τὴν ὁποίαν ὁ δεσποτισμὸς συνεχῶς ἐξασκεῖ ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων, καὶ θέλετε εὖρεϊ τὴν ἱστορίαν τῶν ἐλαττωμάτων καὶ ἀρετῶν αὐτῶν» πρὸς διευκόλυνσιν τῆς σπουδῆς ταύτης μάθετε τὰς ἡλώσας τῆς Ανατολῆς, συνδιαλέχθητε μετὰ τῶν Ἑλλήνων, τῶν Τούρκων, τῶν Ἀράβων, ζήσατε μετ' αὐτῶν, ὅπως ἴδητε ποδοὶ οὗτοι ἀφήσατε ἐν Γαλλίᾳ τὰς προλήψεις σας, προσπαθήσατε νὰ διαγράψατε φυσικῶς τοὺς ὁποίους θέλετε εἰδεῖ λαοὺς, ἔχετε ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ Τούρκος δὲν μεταβάλλει φύσιν καὶ μὴ παραστήσῃτε τοὺς Παρισίους ὡς τὸ μέγα Κάϊρον.» Τοιαῦτα ἦσαν αἱ διδασκα-

«ἔθεντο καθ' ἑκάστην πενταετηρίδα τῶν Παναθηναίων, μόνου τῶν ἄλλων ποιητῶν βραβεύεσθαι τὰ ἔπη, ἐπιδειξὶν ποιούμενοι πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὅτι τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων προηρῶντο». Περὶ δὲ τοῦ νόμου νὰ βραβεύωνται τοῦ ὁμήρου τὰ ἔπη εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Παναθηναίων λέγει τι καὶ ὁ Πλάτων (Ἰππαρχ. σελ. 228).

(1) Ἡ ἀμίμητος εὐφρόδεια τοῦ Πλάτωνος εἶναι ἀναμφιβόλως ἀποτέλεσμα τῆς συνεχούς ἀναγνώσεως τῶν ὁμηρικῶν ποιημάτων. Ὁ Αἰγύπτιος ὠνόμαζε, μὲ πολλὰ νόστιμον μετριοφροσύνην, τὰς τραγηδίας του, Ἀποράγια τῶν μεγάλων δειπνῶν τοῦ Ὀμήρου (Ἀθην. Η, σελ. 347).

λαίαι δὲ μ' ὑπεγόρευσεν ἡ σοφία σας. Τὸ λογικὸν σας μὲ κατέπεισε περὶ τούτων, ἡ φιλία σας μοι κατέστησεν αὐτάς ἀκριβεῖς, καὶ διέμειναν ἐγκεχαραγμέναι ἐν τῇ μνήμῃ μου. Τριετὴς περιηγήσεις, πόνοι καὶ μόχοι ἀφιερῶθησαν ὅπως πραγματοποιηθῶσιν. Ὅταν σὰς γράφω ταχύτερον θέλω εἶσθαι πρὸς ὑμᾶς ἥττον εὐπειθής.

Ἦθελα κρίνει εὐλογον νὰ σὰς ὁμιλήσω, κατὰ πρῶτον, περὶ τῶν ὁρίων τῆς Αἰγύπτου καὶ τῶν ἐπαναστάσεων αἱ ὁ χρόνος καὶ τὰ δεινὰ τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ ἡνέγκαν. Δυνάμει τῶν ἀρχαίων καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνακαλύψεων τοῦ πατρὸς Sieard, τοῦ Pokoke, τοῦ Nieburh καὶ τοῦ Danville συνήρμισα τὰς παρατηρήσεις μου. Ὁ τελευταῖος οὗτος γεωγράφος, ὅστις, διὰ τῆς σοφῆς αὐτοῦ κριτικῆς γνωρίζει νὰ διακρίνῃ τὴν ἀλήθειαν μετὰ τῶν πολυαριθμῶν ἀντιφάσεων τῶν περιηγητῶν, συχνάκις μεγάλην μοι παρέσχε βοήθειαν. Δὲν ἐγκαταλείπω δὲ αὐτὸν εἰμὴ ἐν ταῖς χώραις ὅπου ἔπρεπεν ἀφεύκτως νὰ ἴδῃ ὅπως μὴ ἀπατηθῇ.

Ἡ Αἴγυπτος περιορίζεται πρὸς βορρᾶν μὲν ὑπὸ τῆς Μεσογείου, πρὸς νότον δὲ ὑπ' ἀλύσεως ὁρέων δι' ὧν διαχωρίζεται ἐκ τῆς Νουβίας, καὶ περατοῦται ὑπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ. Πρὸς δυσμὰς ἔχει σύνορα τὰς ἐρήμους τῆς Λιβύης, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἐκκοδομήθη ὁ ναὸς τοῦ Διὸς Ἀμμωνος. Τὸ μεγαλύτερον μήκος τοῦ κτιρίου τούτου ἀρχεται ἀπὸ τῆς Syenne, καί μιν ὑπὸ τὸν Τροπικὸν τοῦ Καρκίνου, καὶ φθάνει μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Burlos, ὅπερ, σχηματίζον τὴν πλέον ἐκτεταμένην ἄκραν τοῦ Δέλτα, ἀπολήγει ἔχον 32 βαθμῶν τὸ εὖρος. Ἡ διάστασις αὕτη συνίσταται εἰς διακοσίας, περίπου, εἴκοσι πάντε λεύγας, καὶ τὸ μεγαλύτερον αὐτοῦ πλάτος εἰς ἐξήκοντα ὀκτώ, εὐθείαν ἄγοντες γραμμὴν ἐκ τῶν ἐρειπίων τοῦ Πηλουσίου πρὸς τὸν πύργον τῶν Ἀράβων, ἄλλοτε ὀνομαζόμενον Taposiris. Τὸ μέτρον τοῦτο συμφωνεῖ μετ' ἐκείνου τῶν ἀρχαίων (1) οἵτινες, πεντήκοντα τεσσάρων λευγῶν ἑκτασιν τῷ Δέλτα ἀπέδιδον,

(1) Διοδοῖρος ὁ Σικελιώτης καὶ ὁ Στράβων λέγουσιν ὅτι ἡ βάσις τοῦ Δέλτα, ἥτις ἐξτείνεται ἐκ τοῦ Πηλουσίου μέχρι τοῦ Κανώβου, τῶν ἑξ ἑκάστης 1300 σταδίων, τὰ ὅποια δύνανται νὰ ἰσοδυναμήσωσι πρὸς 54 λεύγας. Προσθέσατε ἀκολουθῶνς δεκατέσσαρας λεύγας ἀπὸ τοῦ Κανώβου μέχρι τοῦ Πύργου τῶν Ἀράβων καὶ θέλετε εἶναι 68 λεύγας. Ὁ Ηρόδοτος διηγῆται 60 σχίνους, δηλαδή, 80 λεύγας ἀπὸ τοῦ Κασίου μέχρι τοῦ Πλεντινίου κόλπου, ἐνθα ἔκειτο ὁ Ταπόσις. Τὸ ὅρος Κάσιος ἐμπεριέχει 12 λεύγας πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Πηλουσίου. Ἀφαιροῦντες τὴν ἀριθμὸν τούτον τῷ πρώτῳ, θέλομεν εἶναι ἐπίσης 68 λεύγας τοῦ Πηλουσίου πρὸς τὸν Ταπόσιριν. Φανερόν, ὅτι οἱ δύο οὗτοι γεωγράφοι ἐμέτρησαν τὴν αὐτὴν ἑκτασιν κατ' εὐθείαν, καὶ ἔχον πλαγίαν γραμμὴν, ὡς ὁ Ηρόδοτος, τὴν βάσιν τοῦ Δέλτα. Καθότι ἀπὸ Ηρόδοτου μέχρι τῶν κατ' αὐτοὺς χρόνων, τὸ μέρος τοῦτο τῆς Αἰγύπτου ἔχεν ἤδη αὐξηθῇ δι' ἀπείρου ποσότητος ἁμμου τὴν ὁποίαν ὁ Νεῖλος συμπαρασύρει ἐν ταῖς βίβροις αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ ἠκολούθουν τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης, ἤθελον εὖρεϊ ἀξιοπαρατήρητον αὐξάνειν.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ἀπὸ τοῦ Πηλουσίου μέχρι τοῦ Κανώβου, καὶ δεκατέσσαρας, ἀπὸ τοῦ Κανώβου μέχρι τοῦ Ταποσίρεως.

Ἡ Αἴγυπτος διαιρεῖται εἰς ἄνω καὶ κάτω. Ἡ πρώτη ἐστὶ μακρὰ κοιλάς, ἥτις ἄρχεται ἀπὸ τῆς Σιένης καὶ λήγει μέχρι τοῦ μεγάλου Καΐρου. Δύο σειραὶ ὁρέων, ἀπὸ τοῦ τελευταίου ἀρχόμεναι καταβράκτου, ἀποτελοῦσι τὰ μεγάλα τῆς ὄρια, καὶ διεσθύνονται ἀπὸ νότου πρὸς ἄρκτον μέχρι τοῦ ὑψώματος τοῦ Καΐρου, ὅπου, δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν ἀποχωρίζονται, ἡ μὲν φθάνει τὸ ὄρος Colzoum, ἡ δὲ λήγει εἰς λόφους ἀμμόδεις πλησίον τῆς Αλεξανδρείας. Ἡ πρώτη σύγκειται ἐξ ὑψηλῶν καὶ ἀποτόμων βράχων, καὶ ἡ δευτέρα σχηματίζεται ἀπὸ ἀμμόδεις λόφους κειμένους ἐπὶ θάσεως τιτανώδους λίθου. Ἐκείθεν τῶν ὁρέων τούτων ὑπάρχουσιν αἱ ἔρημοι, αἵτινες σύνορα ἔχουσι τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν πρὸς ἀνατολὰς, καὶ τὴν ἑκτασιν τῆς Ἀφρικῆς πρὸς δυσμὰς, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων ἐκτείνεται ἡ ἐπιμήκης αὕτη πεδιάς, τῆς ὁποίας τὸ μεγαλύτερον πλάτος δὲν υπερβαίνει τὰς ἐννέα λεύγας. Ἐκεῖ ὁ Νεῖλος ἐκλύει τὰ ὕδατά του μεταξὺ δύο ἀνυπερβλήτων περιφραγμάτων. Πότε μὲν, ὡς ποταμὸς πρᾶος, ἀκολουθεῖ σιγαλόεις τὴν ῥοὴν τὴν ὁποίαν ἡ φύσις καὶ ἡ τέχνη τῷ ἐνεχάραξαν, πότε δὲ, ὡς χεῖμαρρος ἀπότομος, ἐρυθριῶν ἐκ τῶν ἄμμων τῆς Αἰθιοπίας, ὑπερπηδᾷ ἐλευθέρως τὰς ὄχθας του, κυριεύει τὰς πεδιάδας, καὶ διὰ τῶν κυμάτων του, καλύπτει ἀπόστημα διακοσίων λευγῶν. Ἐντὸς τῆς περιφύμου ταύτης κοιλάδος οἱ ἄνθρωποι ἀνῆψαν, κατὰ πρώτην φοράν, τὴν δᾶδα τῶν ἐπιστημῶν, τὸ φῶς τῶν ὁποίων διεχύθη εἰς τὴν Ἑλλάδα (1) καὶ ἀλεπαλλήλως διεφώτισε τὴν ἐπίλοιπον οἰκουμένην. Ἡ κοιλάς αὕτη εὐφορεῖ πάντοτε ὡς ἐν ταῖς ὠραίαις ἡμέραις τῶν Θεβῶν· ἀλλὰ καλλιεργεῖται πολὺ ὀλιγώτερον, καὶ αἱ περίφημοι αὐτῆς πόλεις εἰσὶ κατεδαφισμέναι ἐντὸς τοῦ κονιορτοῦ. Οἱ Νόμοι καὶ αἱ τέχναι ὑπὸ τοῦ δεσποτισμοῦ καὶ τῆς ἀμαθείας ἀντικατασταθεῖσαι κατεστράφησαν. Ἡ κάτω Αἴγυπτος συμπεριλαμβάνει ὅλας τὰς χώρας μεταξὺ τοῦ Καΐρου, τῆς Μεσογείου, τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Σουεῦ καὶ τῆς Λιβύης. Ἡ πεδιάς αὕτη, ἐπ' ἄπειρον ἐκτεινομένη, προσφέρει ξηρὰς ἄμμους, καὶ ἐμπεριέχει ζώνην καλλιεργημένων γαιῶν παρὰ τὰς διώρυγας τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐν τῷ μέσῳ, τὴν τρίγωνον νήσον, ἣν οἱ Ἕλληνες ἀπεκάλεσαν Δέλτα. Αὕτη σχηματίζεται ἐκ τῶν δύο τοῦ Νεῖ-

(1) Ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Στράβων καὶ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης, λέγουσι κατ' ἀκριβείαν ὅτι οἱ Ἕλληνες ἤρσαντο τὰς πλείους αὐτῶν γνώσεις ἐν Αἴγυπτον. Ἐκείθεν ὁ Ὁμήρος καὶ ὁ Ὀμηρος μετέγαγον τὴν μυθολογίαν, καὶ αἱ θυγατέρες τοῦ Δαναοῦ, τὰ μυστήρια τῆς Δήμητρας. Ἐκεῖ οἱ φιλόσοφοι τῶν ἐσπούδασαν τὴν ἀστρονομίαν, καὶ οἱ νομοθέται αὐτῶν τὴν ἐπιστήμην τῆς κυβερνήσεως.

λου κλάδων, οἵτινες πρὸς τὸν Batn el bakara (ὁ ἄνεμος τῆς δαμάλεως) διαχωρίζονται χύνονται εἰς τὴν θάλασσαν ὑποκάτω τῆς Δαμιέττης καὶ Ροσσέτης. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος νῆσος, ἡ εὐφορωτέρα τοῦ κόσμου, ἀπώλεσε πολὺ τῆς ἐκτάσεώς της, διότι ἄλλοτε εἶχεν ὡς ὅρια τὸ Κανώβον καὶ τὸ Πηλούσιον (1). Ἐπειδὴ δὲ, οἱ κατακτεταί, διὰ τῶν λεηλασιῶν τῶν, κατέστρεψαν τὸν ἀνατολικὸν τῆς Αἰγύπτου προμαχῶνα, οἱ γεωργοὶ εὐρεθέντες λίαν ἐκτεθειμένοι εἰς τὰς εἰσβολὰς τῶν Αράβων, ἀπεσύρθησαν εἰς τὸ ἐνδότερον τῆς χώρας. Οἱ ὄχαιοι, δι' ὧν, ἐκεῖσε τὰ ὕδατα ἐκομίζοντο καὶ ἡ εὐφορία ἐπῆρχετο, εἰσὶν ἀπεπληρωμένοι. Ἡ γῆ παύσασα τοῦ ν' ἀρδύεται, καὶ συνεχῶς φεγομένη ὑπὸ τῆς ἡλιακῆς θερμότητος, μετεβλήθη εἰς ἄγονον ἄμμον. Εἰς τοὺς τόπους ἐνθ' ἄλλοι' ἐβλέποντο ἐξοχαὶ εὐδαίμονες καὶ ἀνθηραὶ πόλεις (2), ἐπὶ τοῦ Πηλουσιακοῦ, Τανιτικοῦ καὶ Μανδεδινιακοῦ, κλάδων, οἵτινες καὶ οἱ τρεῖς ἐνταυτῷ ἀναχωροῦσιν ἐκ τῆς διώρυγος τῆς Δαμιέττης, τὴν σήμερον δὲν εὐρίσκονται, εἰμὴ ἄθλια τινα χωρίδια περικυκλωμένα ὑπὸ φοινίκων καὶ ἐρήμων. Αἱ διώρυγες αὗται ναυσίποροι ποτὲ (3) δὲν εἶναι πλέον πάρεξ ματαίᾳ παράστασις τῆς ἀρχαίας αὐτῶν καταστάσεως καὶ συγκοινωνοῦν μετὰ τῆς Μανζαλικῆς λίμνης, μόνον, ἐπ' ὀλίγας στιγμὰς ἐνθ' αὐξάνει τὸ ὕδωρ τοῦ Νεῖλου, καὶ ἀκολούθως ξηραίνονται. Ἐξορύττοντες δὲ αὐτὰς καὶ μεταθέτοντες τὸν βόρβωρον, τὸν ὁποῖον ἐκεῖσε ὁ ποταμὸς ἀποθέτει, ἀφοῦ οἱ Τούρκοι κατέλαβον τὴν Αἴγυπτον, ἤθελαν ἀποκαταστήσει καρποφόρους τὰς πεδιάδας, καὶ τὸ Δέλτα ἤθελαν ἔχει τὸ τρίτον τοῦ μεγάλου του. Ἐν τούτοις, Κύριε, ἐνθ' ἔχετε γενικὴν τινα περὶ τῆς Αἰγύπτου ἰδέαν, ἐπιστήσατε τὴν προσοχὴν σας ἐπὶ τῆς εὐδαίμονος ταύτης χώρας, καὶ ἀκολουθήσατε τὰς ὁποίας ὑπέστη μεταβολὰς. Μετὰ χρόνους, τῶν ὁποίων ἡ ἱστορία τὴν ἐποχὴν μᾶς διέσωσε, λαοὶ καταβάντες ἐκ τῶν ὁρέων ἄτινα περιζωννύουσι τὸν καταβράκτην, εἰσῆλθον εἰς τὴν κοιλάδα τὴν ὁποίαν ἐπλημύρει ὁ Νεῖλος (4), καὶ ἦτις ἦτον ἔλος ἄβυτον, κεκαλυμμένον ὑπὸ θρούλων καὶ καλάμων. Μετὰ πολυπλασίους καὶ συχνὰ ὀλεθρίους δοκιμὰς, ἀνεκάλυψαν τὰς πεδιάδας, αἱ ὁποῖαι τοῖς ἦσαν ὕγιει, καὶ διέκριναν τὸν (5) λωτὸν, τὸν ὁποῖον

(1) Στράβων, βιβλίον 17.

(2) Ἡ Βουβαστὶς, τὸ Πηλούσιον, ἡ Φακοῦσα καὶ ὅλαι αἱ πόλεις αἵτινες ἦσαν πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ Δέλτα εἰσὶν ὀλοσχερῶς κατεδαφισμέναι.

(3) Οἱ κλάδοι, ὁ Πηλουσιατικὸς, ὁ Τανιτικὸς καὶ ὁ Μανδεδινιακὸς ἦσαν ἄλλοτε πλώσιμοι.

(4) Ὁ Ἡρόδοτος, σ. 40, Εὐτέρπη, Διόδωρος ὁ Σικελιώτης, βιβλ. πρῶτον καὶ Στράβων βιβλ. δέκατον ἔδωκαν ἐπιβεβαιῶσαι τὸ αὐτὸ γεγονός.

(5) Ὁ λωτὸς εἶναι ἰδιαίτερον φυτὸν τῆς Αἰγύπτου, ὅπερ αὐξάνει ἐντὸς τῶν ῥυάκων καὶ ἐπὶ τῶν ἄκρων τοῦ ποταμοῦ, καὶ αὐτὸ ὑπάρχει δύο εἴδη, τὸ μὲν ἄνθος λευκόν, τὸ δὲ, κίανον.

ὁ Ἡρόδοτος ἀποκαλεῖ τὸ κρίνον τοῦ Νεῖλου, τὸν κάλαμον τὸν ὁποῖον ἡμεῖς ὀνομάζομεν ζακχαροκάλαμον καὶ οὕτως διεσώθη τὸ ἀρχαῖον ἐγγράμιον ὄνομα τοῦ (1) Cassah καλάμου, τὸ κολοκάσιον (2), τὸ κρόμμυον καὶ τὸν κύαμον. Πολλὰ παρήλθον ἔτη πρὶν ἢ διανορθῶσι τὴν καλλιέργειαν τῶν ἐγγωρίων τούτων προϊόντων. Ἡ ἀνάγκη διήγειρε τὴν βιομηχανίαν. Ἐκεῖνος δὲ, ὅστις, εἴτε κατὰ τύχην, εἴτε διὰ τῆς σκέψεως ἤθελεν εὑρεῖ εὐτυχῇ τινα ἀνακάλυψιν ἐθεωρεῖτο Βασίλειος ἡ Θεός (3). Ὁ ὅσις ἐδίδαξε τοὺς ἀνθρώπους, εἰσέτι ὄντας ἀνθρωποφάγους, νὰ τρέφονται δι' ὀπῶρων ἀντὶ τῆς ἀνθρωπίνης σαρκός. Ἡ ἴσις, ἡ, ἡ Δήμητρα ἐδίδαξεν αὐτοὺς τὴν καλλιέργειαν τοῦ σίτου, καὶ ὑψώθησαν μέχοι τοῦ βαθμοῦ τῶν Θεῶν. Ἡρακλῆς ὁ Αἰγύπτιος, ὁ ἀρχαιότερος τῶν ἡρώων οἱ ὁποῖοι ἔφεραν τὸ ὄνομα τοῦτο, ἀπήλλαξε τὴν Θηβαΐδα τῶν κατασπαρασσόντων αὐτὴν τεράτων, διὸ καὶ τῷ Ἰδρυσαν βωμόν. Ἐν ὅσῳ οἱ λαοὶ τῆς ἁνῶ Αἰγύπτου διεφλονεῖσκον εἰς τοὺς ἀγροίους τὰ ἐκτεταμένα τῶν ἔλη (4), ἡ θάλασσα, κατὰ τοὺς ἀρχαίους, ἤρχετο νὰ προσκρούσῃ τοὺς πόδας τῶν ὀρέων ὅπου εἰσὶν ὠκοδομημένοι αἱ πυραμίδες. Ἐβουλίζετο δ' ἐκείθεν τοῦ πύργου τῶν Ἀράβων, λίαν μακράν, ἐν τῇ Λιβύῃ, καὶ ἐκάλυπτε μέρος τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουέξ, καὶ ὅλη ἡ χώρα, ἥτις, νῦν, ὀνομάζεται Δέλτα, ἐσχημάτιζε μέγαν κόλπον. (Ἀκολουθεῖ).

χρουν. Ὁ κάλυξ τοῦ λωτοῦ ἀνοίγει ὡς ἐκεῖνος μεγάλῃς μελεαγρίδος καὶ ἐκφέρει μείλιον ὁσμὴν. Τὸ πρῶτον εἶδος παράγει στρογγύλην ῥίζαν ὁμοιάζουσαν τὸ γεωμήλον. Δι' αὐτῶν τρέφονται οἱ κάτοικοι τῶν ὄχθων τῆς Μανζλικῆς λίμνης. Οἱ ῥύακες τῶν πέριξ τῆς Δαμιέττης καλύπτονται ὑπὸ τοῦ σπυροῦ τούτου ἄνθους τὸ ὁποῖον ὑψοῦται περὶ τοὺς δύο πόδας ὑπεράνω τῶν ὑδάτων. Ὁ Κύριος Raw διαβεβαίει ὅτι τὸ φυτὸν τοῦτο ἠφάνισθ' ἐκ τῆς Αἰγύπτου, καὶ τὸ περιγράφει ὅπως ὥστε δεικνύει ὅτι τὸ ὑπ' αὐτοῦ μνημονευόμενον φυτὸν οὐδ' ὁμοιάζει τὸν λωτόν. Recherches sur les Egyptiens et les Chinois, Ἐρευναι περὶ τῶν Αἰγυπτίων καὶ Σινῶν σελ. 150· ἀλλὰ δὲν εἶναι παράδοξον εἶναι ἐσφαλὲν ὁ σοφὸς οὗτος ἀνὴρ, διότι οἱ πλείστοι τῶν περιηγουμένων τὴν Αἴγυπτον οὐδέποτε εἶδαν τὸν λωτόν ὅστις οὐδαμῶς εὐρίσκειται ἐπὶ τῶν μεγάλων διωρύγων τοῦ Νεῖλου, ἀλλὰ ἐντὸς τῶν ῥυάκων οἵτινες διατρέχουσι τὸ ἐσωτερικὸν τῆς γῆς.

(1) Τινὲς συγγραφεῖς εἶπον ὅτι ὁ ζακχαροκάλαμος μετεκομίσθη ἐκ τῆς Ἰνδικῆς εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἰσως μετηνέχθη καθάπερ καλλιεργείται. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι κατάγεται ἐκ τοῦ τόπου ὅστις προάγει μέγαν ἀριθμὸν ζακχαροκαλάμων καὶ ὅπου φυσικῶς φύεται. Τὸ ἴδιον αὐτοῦ ὀνομα μετὰ πείθει περὶ τούτου.

(2) Τὸ κολοκάσιον εἶναι φυτὸν λίαν γνωστὸν ἐν τῇ βοτανικῇ, τὸ ὁποῖον καλλιεργοῦσιν ἰδιαίτερος οἱ κάτοικοι τῆς Δαμιέττης, καὶ φαίνεται πλησίον τῆς πόλεως ταύτης ἐπὶ πεδίων κακαλυμμένων ὑπὸ τῶν πλατῶν αὐτοῦ φύλλων. Ἡ ῥίζα τοῦ εἶναι κωινειδῆς καὶ παχυτέρα ἐκείνης τοῦ λωτοῦ. ἔχει δὲ γεῦσιν ὀλιγώτερον ἄνιστον ἐκείνης τοῦ γεωμήλου.

(3) Διόδωρος ὁ Σικελιώτης, σ. 24.

(4) Ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Στράβων καὶ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης ἀναφέρουσι τὸ περὶ τούτου αἶσθημα τῶν Αἰθιοπῶν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΤΩΣΕΩΣ ΤΗΣ.

Χειρόγραφον ἱερῶς τινὸς Ἑλλήνου.

(Ἐκ τοῦ Ἰταλικῷ).

Ἡ ποίησις ὑπῆρξεν ἅπασα ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ σοφία τῶν ἀρχαίων χρόνων, ἡ εἰκὼν τῆς φύσεως, ἡ μελωδία τῶν μεγάλων καὶ εὐγενῶν ψυχῶν, αὕτη μόνη ἠδυνήθη νὰ καταπραυῖν τὰ ἔθνη, νὰ λαμπρύνῃ τὸν νοῦν, νὰ καθαρίσῃ τὰ πάθη, νὰ ἐμπνεύσῃ τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ἀρετὴν. Ἡ τέρψις τῆς εὐρέσεως, ἡ ἀρμονία τοῦ μέτρου, τὸ χάριεν τοῦ ὅρους, καταπραύνουσι τὴν θορυβώδη γλῶσσαν τῶν παθῶν, ἀπαλύνουσι τὰς σκληρὰς καρδίας καὶ διδάσκουσι τὸν ἄπειρον. Τὰ ποιήματά μας, πλήρη μαγικῆς ὥδης, ὡς νὰ ἦσαν γλυκέα καὶ ἡχηρὰ ὄργανα, ἐμψυχούσι τὸν κοπιόντα, καὶ ἀναπαύουσι τὸ κουρασμένον πνεῦμα. Ἰπάρχουσι βιβλία, ἅτινα συμβουλεύουσι καὶ διδάσκουσι· ἀναγκαιοὶ ὅμως νὰ ἦναι καὶ ἕτερα δυνάμενα νὰ διασκαδάζουν καὶ νὰ τέρπωσιν· καὶ αἱ μεγάλαι ἑλληνικαὶ ἐποποιεῖαι συντελοῦσιν ἀμφοτέρω: ὥστε εἴαν ἕτερα τινὰ ἐλαφρότερα ποιήματα ἡμῶν, ἄνευ τοῦ νὰ ἦναι ἐπωφελῆ, μόνον εὐαρεσῶσιν, ἃς ἐνθυμώμεθα, ὅτι μετὰ τὴν ὠφέλειαν καὶ ἐνίοτε πρὶν αὐτῆς ὁ ἄνθρωπος ζητεῖ ἐνθουσιῶδως τὴν εὐαρέστησιν. Ἄρα ἐπειδὴ τιμῶνται ὡς χρειώδη οἱ ἀμπελώνες καὶ οἱ ἐλαιῶνες, πρέπει νὰ περιφρονῶμεν τὴν μύρτον καὶ τὰ ῥόδα;

Ἐκεῖνοι οἱ ἄθλιοι μισάνθρωποι οἱ συκοφαντοῦντες τὴν ποίησιν, καὶ θέλοντες νὰ τὴν ἐξορίζωσι ἐκ τῶν ἐπασχολήσεων ἢ ἐκ τῶν σπουδῶν τῆς νεολαίας, δὲν ἤθελε κακῶς ὁμοιάζεσθαι πρὸς ἐκεῖνον τὸν ἄγροικον Λυκούργον τὸν υἱὸν τοῦ Δριάνδος ὅστις διὰ νὰ πολεμήσῃ τὰς μακρίας τοῦ Βάκχου, ἐξεργάζοντο τὰς ἀμπέλους. Εἴαν ὁ Λυκούργος ἐφοβεῖτο τὴν μέθην, λέγει ὁ ἐξοχὸς Πλούταρχος, διατί δὲν ἔκαμνε νὰ διαβῇ ῥυαὶς τις ἐκ τῶν ἀμπελώνων του; Οὕτως ἤθελε διδάξαι νὰ συγκερνᾶται ἡ ὁρμὴ τοῦ Θεοῦ τοῦ οἴνου μετὰ τῆς δρόσου τῶν νηφαλίων Νηρηίδων. Καὶ διατί λοιπόν! οἱ ἀναζῶντες ἠθικολόγοι καὶ ὑποκριταὶ Λυκούργοι, εἴαν ἐμελλον νὰ κυβερνήσωσι τὸν κόσμον, δὲν ἤθελον ἐπιθυμήσει ἔτι καὶ αὐτοὶ νὰ ἀποδιώξωσι τὴν ἀνοιξὶν ἐκ τοῦ διαστήματος τοῦ ἔτους, καὶ νὰ ἀποτρέψωσι τὴν νεολαίαν ἐκ τῆς ὁρμητικῆς ἡμῶν υπάρξεως!

Σοβαροὶ καὶ χωρὶς νὰ συλλογιζώμεθα ὡς οἱ Ζωῖλοι, ἃς ἀνιχνεύσωμεν ὅποια ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ τῆς ποιήσεως, καὶ ἃς εἰπωμεν παραχρῆμα ὅτι αὕτη ἐγεννήθη μετὰ τῆς κοινωνίας. Μόλις ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ἴδονη συνώδευσαν τοὺς ἀνθρώπους, αἱ ἐνάρετοι αὐτῶν ψυχαὶ εἰσέδυσαν καὶ ἐφήμισαν τὴν γλυκύτητα τοῦ κοινοῦ καὶ πολιτικοῦ βίου. Εἰς αὐτὴν τὴν εὐτυχὴ ἀπλότητα, ἐκεῖνοι οἱ ἄνδρες, συναδελφούμενοι ὥπως θυσιάσωσι πρὸς τοὺς Θεοὺς ἢ ζητήσωσι περὶ τῶν κοινωνικῶν χρειῶν, ἐδηγύθησαν τὴν μακαριότητα τοῦ ἀφθόνου καὶ ὀλιγαρχοῦς βίου τῶν, τοὺς τοσούτων παρθενικοὺς ἔρωτας, τὰς σπανίας ἀτυχίας, τὰ σύντομα ταξείδια, καὶ τοὺς θριάμβους τῶν ἡρώων αὐτῶν. Ἴδου τὰ πρῶτα ποιητικὰ διηγήματα.

Ἔως ἐκ τῆς γεννήσεως αὐτῆς, ἡ γλῶσσα τῆς ποιήσεως διεκρίθη ἐκ τῆς ἀγοραίας ἐκλέγουσα λέξεις καὶ μεταπλάττουσα τὰ πράγματα δι' ὑπερβολῆς καὶ συνθέσεως. Ὃταν ὁ ἐνθουσιασμός φλογίζεται, τὰ ἀντικείμενα δὲν παρίστανται πλέον εἰς τὴν φαντασίαν ὅποια ὑπάρχουσι φυσικῶς, ἀλλ' ὅποια τὰ πάθος μετασχηματίζει. Ὁ ποιητὴς τὰ μεγαλύνει, τὰ ἀποσπᾷ ἐκ τῆς γῆς, τὰ ῥίπτει πρὸς τὸν οὐρανόν, τὰ ἐμψυχώνει, κατέχει αὐτῶν γλῶσσαν τινὰ καθ' ὅλου ἐδικήν του· καὶ ὅλα ταῦτα τὰ μεγάλα σχήματα τοῦ ὕφους ἃ ἡμεῖς καλοῦμεν καταχρήσεις, ἀποστροφάς, προσωποποιίας, ἄλλο δὲν εἶναι εἰμὴ ἡ ἀρχαία διάλεκτος τῆς ποιήσεως.

Ὁ ἐνθουσιασμός ὑψώνει τὴν διάνοιαν, ἀνέπλασεν ἔτι βεβαίαν τινὰ μελωδίαν, ἡχὼ τῆς χαρᾶς, τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τοῦ πόνου. Αἱ δύο πηγαὶ τῆς ποιήσεως, λέγει ὁ Ἀριστοτέλης ὑπῆρξαν ἡ μίμησις τῆς φύσεως καὶ ἡ μουσικὴ. Οἱ πρῶτοι ποιηταὶ ἐψάλαν τοὺς στίχους τῶν, ἐξ' ὧν προῆλθεν ἡ συναρμολογία τῶν λέξεων μετὰ τῆς βοηθείας τῶν μέτρων καὶ τῶν ῥυθμῶν. Ἡ σχέσις τῶν στίχων πρὸς τοὺς ἡχούς ὑπῆρξε κατὰ πρῶτον ἀνώμαλος καὶ ἀτελής· ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι καθημερινῶς εὐαίσθητοί εἰς τὰ θέλγητρα τῆς μελωδίας, ἐστερέωσαν τὸν γνώμονα τῶν χρόνων, τὴν συμμετρίαν τῶν λέξεων, καὶ ἐπροσδιώρισαν οὕτω τὴν τέχνην τῆς στιχουργίας.

Ἡ ποίησις ὑπῆρξεν ἡ ἀρχαία εὐγλωττία. Λόγοι, ὁμιλίας ἄνευ τέχνης, οὐδὲν ἔβελον παρέξει ἀποτέλεσμα ἐπὶ σκληρῶν ἀνθρώπων, ἀγαπόντων μόνον μάχας καὶ γεωργίας. Ἡ μουσικὴ καὶ ἡ ἐμπνευσις μόναι δύνανται νὰ ἀποσύρουν ὀπισθεν τοὺς λαοὺς τοὺς ἀπλήστους νὰ τὰς ἀκούσωσιν. Εἰς τὴν πραγματικὴν ποίησιν, ἥτις βοηθεῖται παρὰ τῆς μουσικῆς, συνέδραμον ἱερεῖς, βασιλεῖς, νομοθέται, ὅπως διδάξωσι καὶ ὑποτάσσωσι ποιμένας, γεωργούς, ὀρνιθοθήρας, καὶ ἐκεῖνους ἔτι τοὺς ὁποίους τρέφει ἡ θάλασσα, ὡς λέγει ὁ Πίνδαρος (1). Ἡ πειθὼ καὶ ἡ ὑπακοὴ ἐγεννῶντο ἐκ τῆς ποιήσεως· ἡ τέχνη τοῦ ὕφους ὑπῆρχεν ἔτι

(1) Μελλότα τ' ἄρ' ὅτ' ὀρνιθολόχῳ τε καὶ ὄν' ἄνθρωπος τρέφει.

ἀτελής, ἀλλ' ἡ μελωδία αὐτὰ ἀνεπλήρου, καὶ ὁ ῥυθμός καὶ ἡ ἀρμονία ἤρχοντο πρὸς τοὺς εἰς βοήθειαν τῆς μνήμης· οἱ γέροντες ἡμῶν ἐδιηγούντο τοὺς ὡραίους στίχους εἰς τὰ τέκνα τῶν, ὡς εὐσεβῆ τινα παραδόσιν, καὶ αἱ ᾠδαὶ ἐγένοντο τὰ χρονικά τῆς ἱστορίας, καὶ τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς πολιτικῆς.

Τίνες ὑπῆρξαν λοιπὸν οἱ θεμελιῶται καὶ οἱ ἐντελέστεροι δημιουργοὶ τῆς ποιητικῆς τέχνης;—Ὡ Ἕλληνες! ὦ ἀκριβοί μου συμπατριῶται, ἀποκριθῆτι καὶ παραλείποντες κατὰ μέρος τὰ ὑπὸ Θεοῦ ἐμπνευσμένα βιβλία, ἀνώτερα πάσης συγκρίσεως καὶ παντὸς ἐγκωμίου, λέγετε ἐὰν ἐκεῖνη ἡ φλόξ ἡ φωτίζουσα ἔσσει τὸν κόσμον, ἠνάβη ἐξ ἄλλων χειρῶν καὶ οὐχὶ ἐξ' ἐκεῖνων τῶν προγόνων μας. Ἡ ἀρχαία Αἴγυπτος, ἥτις ἐκηρύχθη μήτηρ πάσης σοφίας, ἔλαβε συγγραφεῖς τινὰς ὕμνων ἀγνωσμένων τὴν σήμερον· πρὸς τοὺς δὲ, ἐὰν πισεύσωμεν τὸν σοφὸν Δίωνα, οἱ Αἰγύπτιοι οὐδὲν ὑπελογίζοντο τὴν ποίησιν. Ὅσας ἔχη ὕδωρ νὰ πῆρ, ἐσυνείθιζον νὰ λέγωσι, δύναται νὰ ἀπέχη τοῦ οἴνου καὶ ὅτε δύναται τις νὰ μανθάνῃ τὴν ἀλήθειαν ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ, τί χρησιμεύουσιν οἱ καλοὶ στίχοι; Οἱ Ἀραβες μεγαλύνουσι τὰ ἀρχαῖα τῶν ποιημάτων διαιροῦντες εἰς δύο εἶδη τὰ γνωμικά καὶ τὰ ὀχληρά· τὰ πρῶτα συρράμμένα, ἄνευ συνδέσμου, κατακομμένα, συγκρίνουσιν αὐτὰ μὲ ἄλυσον μαργαρίτων· τὰ δευτέρα ἐν φράσει συνεχεῖ, ἄνευ διακοπῆς, ἐπιφορτιζόμενα ἐκ μιᾶς ἀπείρου συνεχείας στοχασμῶν, λέγουσιν ὅτι αὐτὰ, ὁμοιάζουσι μὲ πλάστους μαργαρίτας. Οἱ Πέρσαι ὁμιλοῦν ἔτι καὶ αὐτοὶ περὶ τῶν ἀρχαίων στιχουργημένων χρονικῶν τῶν· ἀλλ' αὐτόθι οὐδὲν ἄλλο εὐρίσκεται εἰμὴ ἡ ἰσλαμικὴ βαρύτης τῆς φιλοκαλίας τῶν σατραπῶν, οἵτινες θέλουσι πάντοτε νὰ ὀνομάζωνται Σελῆναι καὶ Ἡλιοί. Τέλος πρὸς βορρᾶν οἱ Σκανδιναυοὶ εἶχον τοὺς Σκάλδους τῶν· οἱ Κελτοί, τοὺς Γαλάτας Δρουίδας τῶν· οἱ Βρετταννοὶ καὶ οἱ Γερμανοὶ τοὺς Βάρδους·—ἀλλ' ὁ Ὀμηρὸς ἵπταται ὡς ἀετὸς ἐφ' ὅλων τούτων τῶν ἀοιδῶν τῶν πρώτων αἰώνων, τόσον δι' ἀρχαιότητα ὅσον καὶ διὰ ὕψος μεγαλοφυίας.

Ναί, ἡ Ἑλλὰς εἶναι ἡ πηγὴ πάσης ποιήσεως, πάσης ἐπισήμης ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου, ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ, τῶν ὁρέων μας, κατ' ἀρχὰς ἀντήχησεν ἡ φωνὴ τῶν Μουσῶν· ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος ὁ Ἀπόλλων ἀντήχησε τοὺς πρώτους ἐναρμονίους ἡχούς τῆς λύρας αὐτοῦ· τὸ τερπνόν καὶ συγκερασμένον κλίμα τῆς Ἑλλάδος, ὁ οὐρανὸς αὐτῆς αἰεὶ καθαρὸς, πάντοτε γαλάζιος ἐδακτυλοδείχθησαν παρὰ τῆς φύσεως ὅπως καταστῆθωσιν ὁ ναὸς τῶν Χαρίτων· καὶ αἱ Χάριτες, κατὰ τὸν Πίνδαρον, ἄλλο δὲν εἶναι εἰμὴ ἡ ποίησις. Τίνα ἦσαν τὰ ὑπέρογκα καὶ κούφα ποιήματα τῶν ἑταρῶν ἐπὶ βροχῶν καὶ αἵματώδεις κραυγαὶ τῶν ἐθνῶν τοῦ πό-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΕΟΥΡΙΟΥ

λου, ἐνώπιον τῶν χαριέντων ἀσμάτων τῶν τοσούτων ἀπλοικῶν καὶ
 ἡχηρῶν τῶν Ἑλλήνων; Αὐτοὶ μόνοι, ἀνέκαθεν, ἔμαθον νὰ καλλωπί-
 ζωσι τὰς ἐννοίας μὲ ἑμμετρὸν τινα ῥυθμὸν, καὶ νὰ κοσμῶσι τὴν φύ-
 σιν τῶν ἀνθρῶν τῆς πλουσιωτέρας καὶ ἀρμονικωτέρας διαλέκτου τοῦ
 κόσμου.

Νηπιαζούσης τῆς κοινωνίας ἡ ποίησις ὑπῆρξε γενικὴ διάλεκτος· ὁ Μίνως ἐψάλλε τοὺς νόμους αὐτῆς συνοδευόμενος μετὰ τῆς λύρας. Μετὰ τὴν εὐρεσιν τῶν χαρακτηρῶν, Ἡσίοδος, Θάλῃς, Εὐδοξος, ἐψάλλον τὰ γνωμικὰ καὶ τὰς ἀνακαλύψεις αὐτῶν ἐπὶ τῆς γεωργίας καὶ ἀστρονομίας· ἡ ἱστορία μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Κάδμου καὶ τοῦ Φερεκίδου ἐκ Σκύρου, ἐχρησιμεύθη ἐκ τῆς παρασκευῆς τοῦ ἔπους, καὶ ἐκ τοῦ θελήτηρος τῶν ἀλληγοριῶν.

Ἄλλ' ὅτε αἱ ψυχαὶ ἐκουράσθησαν ἐκ τοῦ μύθου καὶ ἤτησαν σοβαρώτερας διδασκαλίας, ἡ ἀκαμπτος φιλοσοφία κατέβη ἐκ τοῦ ὀχήματος τῆς μητρὸς ποιήσεως, καὶ ῥίπτουσα κατὰ μέρος τὰ λαμπρὰ καὶ πομπῶδη καλύμματα ἅτινα ἐνέδουν τὴν διαδοχὴν αὐτῆς, ἐδανείσθη παρὰ τῆς γραμματικῆς τὸν ἀπλοῦστερον μανδύαν· ἔκτοτε τὰ γράμματα διακρίθησαν, καὶ ἕκαστος ἀκλῶς τοῦ ποιητικοῦ δένδρου προήγαγεν ἴδιον αὐτοῦ καρπὸν· ὁ ἱστορικὸς ἐξέθεσεν ἐν πεζογραφίᾳ τὰ διηγήματα τῶν συμβάντων· ὁ ἠθικολόγος τὰ γνωμικά του· ὁ ῥήτωρ τὴν τέχνην τοῦ πείθειν καὶ συγκινεῖν· ἡ δὲ ποίησις ἀπορρίπτουσα τὰς φυσικώτερας οἰκείας ὠραιότητας, δὲν διετήρησεν εἰμὴ τὴν τέχνην τοῦ ἀρέσκειν. Ἀναμφιλόγως μεγαλυνομένη οὕτω καὶ βοηθουμένη ἐκ τούτων τῶν εὐτυχῶν ἐπικουριῶν ὅς αἱ ὠραῖαι τέχναι δανείζονται ἀλλήλαις, ἡ φιλολογία ἐτελειοποιήθη· ἡ στιχουργία ἐκανονίσθη καὶ ἐλεπτύνθη· καὶ αἱ ἔννοιαὶ προέβησαν ἐκλεκτότεραι· ἀλλ' ἡ εὐφυΐα τῶν πρώτων ποιητῶν προήγατο· σπινθήρ τις ἐξήρκει ὅπως ἐξάψῃ ἐκεῖνας τὰς μεγάλας ψυχάς, καὶ ἐξυπνήσῃ τὰ εὐγενῆ αὐτῶν πάθη· ὑψομένη κραυγὴ τις ἀρμονικωτέρα καὶ περιθάλπουσα ὑπὸ τοῦ δαμονίου ἐτάραττεν αὐτάς, καὶ ἐπληροῦντο αἱ συνελεύσεις τῶν Ἑλλήνων ἐξ ἁσμάτων θρησκευτικῶν καὶ ἐμπνευσμένων. Οἱ νεώτεροι συγγραφεῖς ἔσπευσαν ν' ἀναπληρώσωσι ὅ,τι ἔλλειπεν ἐξ' ἐαυτῶν παρὰ οἴστρου, εὐφυΐας, καὶ δημιουργούσης ἰσχύος διὰ διορθωμένου ἀστείου καὶ γλαφυροῦ ὕφους· ἡσυχάζοντες ἐν τῇ οἰκίᾳ κατεπονούντο θερμαίνοντες τὴν φαντασίαν συνεχῶς ἐτι γογγυλιτοῦσιν ἀπέναντι τῆς τέχνης τοῦ ἀγάλματος καὶ ἱκετεύουσιν αὐτὸ ἵνα ἐκπροσωπήσῃ τὴν φύσιν, τὰ δὲ ψυχρὰ ἔπη των, ἄνευ ἐνθουσιασμοῦ, ἀναλάμπουσι πάντοτε ὡς λύχνος καὶ οὐδέποτε ὡς ἥλιος.

(Ἀκολουθεῖ).

H EPYΘPA TAINIA.

A.

Ἡ νέα μεγάλη ἡγεμονὶς Αἰκατερίνη τῆς Ῥωσσίας περιεπάτει, κε-
κλιμένην ἔχουσα τὴν κεφαλὴν, τοὺς διαδρόμους τῶν ἀνακτόρων. Εἰς
τὰ πλάγια τῆς Ἰστατο ἡ ὥραία ἡγεμονὶς Δασκὼφ σύντροφος καὶ φίλη
τῆς. Ἡ Αἰκατερίνη ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα ἐπιστολὴν τινα καὶ ἦτο κατὰ
πολλὰ τεταραγμένη. Οὐδεμία τῶν δύο συντρόφων ὁμίλει. Ἡ ἡγεμο-
νὶς ἀφοῦ ἀνέγνωσε τὴν ἐπιστολὴν ἐφαίνετο καὶ αὐτὴ ἐπίσης τρομα-
σμένη, καὶ στραφεῖσα πρὸς τὴν μεγάλην ἡγεμονίδα τὴν εἶπεν·

—Τί δηλοῖ τοῦτο; Καὶ τίς τολμᾷ νὰ σὲ διευθύνῃ τοιούτους λόγους;

—Ὁ Γρηγόριος—ἀπεκρίθη ἡ Αἰκατερίνη ἀνυψόνουσά τοὺς ὤμους.

—Ὁ ἀνόητος!—εἶπεν ἡ ἡγεμονίς. Ἡμεῖς ἔχομεν τόσην δυσκολίαν διὰ νὰ κρύψωμεν ἓνα, καὶ τώρα πῶς θὰ κάμωμεν διὰ νὰ κρύψωμεν δύο! Τοῦτο δὲν δύναται. Κατίγχο νὰ γείνη. Διακινδυνεύομεν τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ζωὴν.

—Τὸ γνωρίζω, ἀπεκρίθη ἡ μεγάλη ἡγεμονίς, ἀλλ' ὅμως πρέπει νὰ γείνη οὕτως. Ἐνας κίνδυνος περισσότερον ἢ ὀλιγότερον τί πειράζει; Πάντοτε εἴμεθα γαμέναι.

—Σιωπα, διὰ τὸν Θεὸν μὴ μὲ φέρεις εἰς τοσαύτην ἀπελπισίαν. Ἀκόμη ὅλα δὲν ἐχάθουν, καὶ ἐὰν βελήσωμεν δυνάμεθα εἰσεῖτι νὰ σωθῶμεν.—Μετὰ μακρὰν σιωπὴν, ἡ Αἰκατερίνη ἔσχισε τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἔκρυψε τὰ τεμάχια εἰς τὸ ἄνοιγμα τοῦ στόματος ἐνὸς λιθίνου Τρίτωνος.

—Τί κάμνεις;—ἐφώναζεν ἡ ἡγεμονίς, ἐκθαλοῦσα τὰ τεμάχια ἐκείνα, —δὲν ἠξούρεις ὅτι ἐδῶ ὅλα τὰ ἐρευνοῦν; Πρέπει νὰ τὰ καύσωμεν, καὶ τότε δυνάμεθα νὰ ἐγῶμεν ἡσυγίαν.

—Αὕτη ἡ ζωὴ εἶναι ἀνυπόφορος! Εἶπεν ἡ Αἰκατερίνη.

—Γρήγορα θὰ τελειώσῃ, μὴν ἀμφιβάλης.

—Ναὶ μὲ τὸν θάνατόν μας.

—Ὅχι· ἀλλὰ μὲ ἐκείνων τῶν ἐχθρῶν μας· χρειάζεται ὅμως φρό-
νησις, πρόνοια καὶ προσποίησης. Ἀλλὰ διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, φθά-
ναι πλέον οἱ ἔρωτες. Τώρα δὲ ἀκουσε! χθὲς τὸ ἐσπέρας ἡ Αὐτο-
κράτειρα ἔλαβε προσβολὴν εἰς τὸ στήθος, ἥτις καθ' ὅσον μὲ εἶπεν
ὁ ἱεὺς Πλατόφ ἐστάθη πολὺ σοβαρά.

—Μὲ ἐμύνησε νὰ ὑπάγω ταύτην τὴν ἐσπέραν, εἶπεν ἡ Αἰκατερίνα.

—Καὶ τὸ νῦν γὰρ ἦναι. Τίς οἶδε μὴν εἶναι ἡ τελευταία ἡμέρα καθ' ἣν σὲ κράζω Μεγάλῃν ἡγεμονίδα! Ἀλλὰ σὺ δὲν τὸ βάλλεις μήτε εἰς τὸν νοῦν σου. Ὁ κόσμος ἂν χαλάσῃ σὺ δὲν κινεῖσαι.

—Εἶνε καὶ ὡς λέγεις! ἀπεκρίθη ἡ Αἰκατερίνη κύπτουσα τὴν κεφαλὴν.

—Λοιπὸν τίποτε δὲν δύναται νὰ σὲ πρηγορήσῃ!

—Ἐχε ὑπομονήν, καλή μου φίλη. Δὲν θέλει τὸν ἰδῶ πλέον. Θὰ τὸν λησμονήσω σὲ τὸ ὑπόσχομαι.

—Ὁ Θεὸς νὰ τὸ κάμῃ! ἐφώναζεν ἡ ἡγεμονίς. Ἐπειτα γραφεῖσα αἰφνηδίνως εἶπεν· Κάποιος ἔρχεται. Ἐκνοίγω ἐκεῖ κάτω εἰς τὴν ἄκραν τοῦ δρόμου κάποιους μὲ στολὰς στρατιωτικὰς, ὁ ἐπὶ τῆς φυλακῆς ἀξιωματικὸς τοὺς χαιρετᾷ.—Εἶναι ὁ Μέγας ἡγεμὼν!

—Ἄφες με νὰ εἰσέλθω εἰς τὸ μέγαρον, ἐφώναζεν ἡ Αἰκατερίνη, ζητοῦσα νὰ σύρῃ μετ' αὐτῆς τὴν σύντροφόν της.

—Ὅχι ἂς μείνωμεν, μὰς εἶδαν. Δίδει τὸν βραχιονά του εἰς τὴν ἀδελφὴν μου καὶ ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς. Ἡσύχασε!

Ὁ Πέτρος ἐπλησίασε, προσφέρνην τὸν βραχιονά εἰς τὴν κόμησσαν Βορονζόφ μὲ τὴν ὁποίαν ζωηρῶς συνωλεῖ. Εἰς τὴν συνοδίαν του ἦτον ὁ παχὺς κλειδοῦχος Λουβινίν. Μ' ὅλον τὸν καύσωνα τοῦ Ιουλίου ἔφερε μηλωτὴν μὲ χρυσὰ κομβία, καὶ μεγάλην φενάκην. Δέκα βήματα μακρὰν τῆς μεγάλης ἡγεμονίδος, ὁ Πέτρος ἔχωράτευε μὲ τὴν κυρίαν του. Ἡ Αἰκατερίνη ἐνόησεν εὐθὺς ὅτι αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ ἦτο τὸ ἀντικείμενον τοῦ γέλωτος καὶ τῶν σαρκασμῶν τῶν ἄλλ' ἔμεινεν ἡσυχος. Ἡ ἡγεμονίς Δασκόφ ἔκαμε μέγα χαιρετισμόν, καὶ ἡ Αἰκατερίνη ἐπίσης ἐκλινε ὀλίγον τὴν κεφαλὴν χωρὶς ὅμως νὰ ὑψώσῃ τοὺς ὀφθαλμούς.

—Λουβινίν, φίλε μου, εἶπεν ὁ μέγας ἡγεμὼν πρὸς τὸν κλειδοῦχον, εἶδες ποτὲ τοὺς Θεοὺς νὰ καταβοῦν ἀπὸ τὸν οὐρανόν;

—Ὅχι αὐθέντα, ἀλλ' εἶδα αὐτοὺς νὰ ἀναβοῦν ἀπὸ τὴν γῆν.—Καὶ πῶς;—Ἰδοὺ, ὦ ἡγεμὼν· τὸ περιεχόμενον μιᾶς βαυκάλεως τῆς Βόργονίας εἶναι ἕνας Θεὸς ὡς καὶ οἱ λοιποὶ, καὶ αὐτὸς σὲ ἀρπάζει μαζύ του, καθὼς θὰ ἐπαρτήρησες πολλάκις, καὶ σὲ ἀναδιβάξει εἰς τοὺς οὐρανοὺς.

—Καλὰ, καλὰ, νόστιμη... Ἀλλ' ἐδῶ πραγματεύεται περὶ μιᾶς Θεᾶς. Ἰπαγε ἐκεῖ καὶ πρόσφερε τοὺς χαιρετισμούς σου εἰς τὴν Ἀθηνᾶ, ἀλλὰ κύταζε καλὰ νὰ τοὺς προσφέρῃς ἐδαφιαίως.

Ἡ Αἰκατερίνη προσελθθεῖσα, εἶπε πρὸς τὸν γελωτοποιὸν ὅστις ἐπλησίαζεν.

—Εἰπέ εἰς ἐκείνον ὅστις σὲ ἐπεμψε, ὅτι οἱ Θεοὶ εὐρίσκονται πολὺ ὑψηλά, καὶ διὰ τοῦτο οἱ θνητοὶ δὲν δύναται νὰ τοὺς προσβάλουν.

—Ἀκούεις! εἶπεν ἡ κόμησσα, μὲ αὐτὴν τὴν κυρίαν δὲν δύναται τις ποτὲ νὰ χωρατεύσῃ, δὲν εἶναι συγχωρημένον μητὲ νὰ τὴν θεωρήσῃ τις. Ἰπάγωμεν, ὑπάγωμεν, ἐπειδὴ ἐδῶ εἶναι ἀνυπόφορος ζέση.

Εἰς τὴν ἐπιστροφὴν ἡ κόμησσα Βορονζόφ ἦτις ἔφερε διὰ πρῶτην

φορὰν τὰ ὑποδήματα μὲ τὰ ὑψηλὰ καττύματα (τακούνια), τότε τοῦ συρμοῦ, τῆς ἔπεσε τὸ ἐν, καὶ κύψαπα διὰ νὰ τὸ σηκώσῃ ὁ Πέτρος τὴν ἐκράτησε λέγων·

—Ὅχι Μασκίνσκα εἶσαι πολὺ παχεῖα διὰ νὰ κύψῃς, καὶ γραφεῖς πρὸς τὰς κυρίας εἶπεν·

—Κυρία, λάβε τὴν κλωσύνην νὰ ὑποδέσῃς τὴν καλὴν μας φίλην.

Ἡ ἡγεμονίς Δασκόφ ἠτοιμάζετο, ἂν καὶ ἀκουσίως, νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν διαταγὴν, ἀλλ' ὁ Μέγας ἡγεμὼν τὴν ἐμπόδισε καὶ ἔνευσε τῆς συζύγου του νὰ κάμῃ τοῦτο.

—Ὡ μὴ μὴ, τὸν εἶπεν σιγὰ ἡ κόμησσα ἐρυθριῶσα, μὴν κάμνεις τοιαῦτα παιγνίδια, Πέτρε! ἀλλ' αὐτὸς χωρὶς νὰ δώσῃ ἀκρόασιν ἐξηκολούθησε

—Σὲ διορίζω, κυρία, ἐγὼ ὁ Πέτρος, νὰ βάλῃς τὸ ὑπόδημα εἰς τὴν κόμησσαν. Ἡ Αἰκατερίνη ἐκινήθη, ἠτένισε τὸν σύζυγόν της μὲ ὀξύ καὶ βαθὺ βλέμμα, καὶ μετὰ ταῦτα ἐσήκωσε τὸ ὑπόδημα καὶ τὸ ἔδωσε τῆς κομήσσης, ἥτις, λαμβάνουσα αὐτὸ ταχέως ἐψιθύρισε· Πόσον ὁ κύριός μας ἀγαπᾷ νὰ παίζει!

—Ἄς εὐχαριστήσωμεν τὴν καλὴν μας κυρίαν, εἶπεν ὁ Πέτρος, καὶ ἂς ἡμεθα πάντοτε ἔτοιμοι νὰ κάμωμεν τὸ ἴδιον εἰς αὐτήν.

Ἡ Αἰκατερίνη δὲν ἀπεκρίθη.

Ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα ἐρυθρὰν ταινίαν, ἥτις ἀπεσπάσθη ἐκ τοῦ ὑποδήματος.

—Καὶ πῶς Κυρία θέλεις νὰ κρατήσῃς τὴν ταινίαν;

—Ἐάν τὸ συγχωρῇ ἡ ὑψηλότης σας, ἀπεκρίθη ψυχρῶς ἡ μεγάλη ἡγεμονίς, θέλει τὴν φυλάξω πρὸς ἐνθύμησιν τῆς περιστάσεως ταύτης. Ὁ Πέτρος ἐμειδίασε, καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του. Ὅτε ἐπλησίασαν εἰς τὸ μέγαρον ἡ κόμησσα Βορονζόφ τὸν εἶπε, σφίγγουσα τὴν χεῖρά του·

—Ἀξίζεις μύρια φιλήματα, ἀγαπητέ μου! Τέλος πάντων ἔδωσες εἰς αὐτὸ τὸ παιδάριον τὸ μάθημα τὸ ὁποῖον τοῦ ἔπρεπε.

—Καὶ δὲν εἶναι ἀκόμη ὅλον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον βούλομαι νὰ τῆς δώσω.

—Καὶ τί ἄλλο;

—Φυλάττω ἀκόμη εἰς ἓν κρυφὸν κιβώτιον μίαν καλύπτραν καλογραίας κεντημένην ἀπὸ τὴν γραῖαν Μόρφαν, καὶ ἐστολισμένην διὰ στεφάνου μαργαρίτων.

Ἡ ἀπάντησις αὕτη ἔκαμε τοσοῦτον νὰ γελάσῃ τὴν κόμησσαν ὥς δὲν ἠδύνατο νὰ ἀναβῇ τὴν κλίμακα, καὶ εἶπεν εἰς τὸν φίλον της·

—Καὶ πότε σκοπεύεις νὰ ἐκβάλῃς ἔξω τὴν ὡραίαν ταύτην καλύπτραν;

—Θὰ ἴδωμεν πρῶτον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἀκολουθήσῃ μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἀπήντησεν ὁ Πέτρος.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΝ ΠΡΟΤΥΠΟΝ

—Καλὰ, καλὰ, ἔχω ἀρκετὴν ὑπομονήν.—Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ μέγαρον. Αἱ δύο φίλαι ἐξηκολούθησαν τὸν περίπατόν των. Ἡ Αἰκατερίνα ἦτο θανατηφόρου ὠχρότητος καὶ ἐκλονεῖτο. Τέλος στραφεῖσα πρὸς τὴν ἡγεμονίδα τὴν εἶπεν·

—Δὲν εἶναι ἀληθές ὅτι ἡ ἐξέδρις δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ μεγαλητέρα; —Ἀληθέστατον.

—Καὶ τώρα, ὑπέλαβεν ἡ Αἰκατερίνη, θὰ ἰδῇς τί θὰ πράξω. Ὁργίζομαι δυσκόλως, ἀλλ' ὅταν ὀργισθῶ ἡ ὑπόθεσις γίνεταί περὶ ζωῆς καὶ θανάτου.

—Λοιπὸν ἄς ᾔναι! Οὕτως θὰ κάμῃς νὰ σιωπήσουν οἱ ἐχθροὶ σου, οἵτινες σὲ ἔλεγον θειλὴν, τοῦλάχισον συνετὴν διὰ νὰ μετριάσωσι τὴν ἐκφρασίαν.

—Καὶ πρέπει τις νὰ ᾔναι συνετός, ἂν βέλῃ νὰ ἐπιτύχῃ. Ἡ ἐκδίκησις καθίσταται τόσον γλυκυτέρα ὅσον περισσότερον μελετᾶται, καὶ ἀναβάλεται. Τώρα ἄς σκεφθῶμεν περὶ ἡμῶν. Βέλεις νὰ ἐπιφορτισθῇς μίαν ἀπάντησίν μου πρὸς αὐτόν;

—Θὰ ᾔναι εἰς ὑπηρεσίαν, ἀπεκρίθη ἡ ἡγεμονίς.

—Καὶ οὐ ὕπαγε εἰς τὸν στρατῶνα, ἐκεῖ θὰ εὖρης πολλοὺς φίλους τοῦ Γρηγορίου. Χαιρέτησε αὐτοὺς ἐξ ὀνόματός μου· μετὰ ταῦτα ὕπαγε εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Καζάν δεξιόθεν ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ κάμε μεγάλας ἐλεημοσύνας εἰς τοὺς πτωχοὺς. Ἰδοὺ χρήματα.

—Πῶς; ἔχεις χρήματα, φίλη μου, εἶπεν ἡ ἡγεμονίς μὲ περιχαρῇ τόνον.

—Σίγα! ἀπεκρίθη ἡ Αἰκατερίνη, θεωροῦσα γύροθεν ὁ ἀπεσταλμένος γάλλος....

—Ἐννοῶ. Λοιπὸν ἡ μικρὰ ἐκδοσις τοῦ Μολιέρου ἦν ἔλαβες χθές;....

—Περιεῖχε μετὰ τῶν φύλλων τραπεζιτικὰ γραμμάτια, ἀπεκρίθη ἡ Αἰκατερίνη. Ὁ Μαρκέσιος μὲ ἔγραψεν ὅτι γνωρίζων ὅτι ἐπεθύμουν μίαν ἐκδοσιν μετὰ σημειώσεων, μὲ ἐπεμψε μίαν, ἐλπίζων ὅτι ἤθελε μὲ εὐχαριστήσῃ τὰ μέγιστα. Οὐδέποτε ἀνέγνωσα τὸν Μολιέρου μετὰ τοσούτου πόθου.

—Τὸ πιστεύω. Τώρα ἄς χωρισθῶμεν. Ὑπάγω νὰ ἐκτελέσω τὰς ἐντολάς σου. Καλὴ ἐντάμοσις. (Ἀκολουθεῖ).

Εἰδοποιήσεις.

Ὁ ἀριθμὸς οὗτος συμπληροῖ τὸ Δ' ἔτος τοῦ Περιδικίου μας, καὶ ὥς δὲν ἐλλείψαμεν εἰσέτι νὰ ὑπηρετῶμεν τὸ μέσον τοῦτο τῆς ἀληθινῆς προόδου, οὕτω καὶ θέλομεν ἐξηκολουθήσῃ, ἐπικαλούμενοι μόνον τὴν συνδρομὴν τῶν ἀληθῶς ἀγαπώντων τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν τάξιν.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

AL 53.41. 46.0016

Εἰς τὸ τυπογραφεῖον «Ὁ Ζακύνθος».

ΕΥΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΙΝ Τ' ΑΚΟΛΟΥΘΑ ΒΙΒΛΙΑ.

Ἀλφαριθμητικὸν μικρὸν	Πέν. 4
Ἀλφαριθμητικὸν μέγα	» 2
Ἀλφαριθμητικὸν Ἰταλικὸν μικρὸν	» 4
Νέον Ἀγγλικὸν Ἀλφαριθμητικὸν. Μέρους Α'. ἔκδοσις δευτέρα	» 3
Συλλογὴ τῶν γνωστῶν Ποιητῶν, τοῦ Μεγ. Ποιητοῦ Ἰππ. Διονυσ. Κ. Σολωμοῦ	» 15
Τὸ Καύχημα τῶν Χριστιανῶν Ἑλλήνων Ποιημάτων ἀνέκδοτον	» 2
Ποιημάτων ἐπονομαζόμενων οἱ Τεχνίται εἰς νέον τινὰ Τεχνίτην ὑπὸ Ε. Μ.	» 9
Ἡ Εὐμορφὴ Βοσκοπούλα Ποίημα Νικολάου Δριμουτικοῦ τοῦ Κρητῶς	» 3
L' Angelo della Misericordia del Professore L. I. Marzocchi	» 26
Μῦθοι τοῦ Αἰσώπου Ἰταλικοὶ Μέρους Α' καὶ Β'. ἕκαστον	» 2
Ἀναγνώσματάριον	» 3
Ἑρμηνεία περὶ τῆς υγιεινῆς τοῦ βρέφους	» »
Μηολόγιον μὲ τὰς ἑορτὰς τοῦ ἔτους καὶ τὰ Πασχάλ. ἀπὸ 1855 μέχρι 1900	» 4
Πίναξ ἐξ οὗ εὐρίσκει ἕκαστος ἀκριβῶς τὴν σχέσιν τῆς Ἰονίου Δίτρας μετὰ τῆς Ὀκάδος καὶ Δριμίων	» 2
Σύνοψις Ἰερὰ	» 12
Ἱστορικὸν Διήγημα ἐπονομαζόμενον Γενοθέφα ἢ ἡ Ἀρετὴ θριαμβεύουσα	» 15
Προσκυνητάριον τῆς Ἀγ. Πόλεως Ἱερουσαλὴμ ὑπὸ Χρυσάνθου ἐκ Προύσης	» 18
Ἀκολουθία καὶ Βίος Τιμοθέου καὶ Μκύρας ὑπὸ Γεωργίου Ἰωαννοῦλη Ἱερῶς	» 9
Κατήχησις τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιαν. Πίστεως τοῦ Ἱεροδιδασκ. Κ. Τυπάλδου	» 4
Φρασολογικοὶ Διάλογοι εἰς 5 Γλώσσας Ἑλλ. Ἰταλ. Γαλλ. Ἀγγλ. καὶ Γερμανικὴν. Μέρους Α' καὶ Β'. ἕκαστον	» 4
Οὐρανοῦ Κρίσις ἔκδοσις δευτέρα	» 20
Μικρὴ Οἰκονομία γιὰ τὰ Γράμματα καὶ Οἰκονομικὰ τῆς Ρομαντικῆς Γλώσσας τοῦ	
Γιατροῦ Γιαννὶ Βηλαρά ἔκδοσις δευτέρα	» 9
Κατήχησις τοῦ Συνταγματικοῦ Πολιτεύματος	» 12
Στοιχεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας Μέρους Α'. ἔκδοσις δευτέρα	» 4
Ἡ πληγωμένη καρδία, δημοτικὴ ποίησις ὑπὸ Παναγιώτου Σ. Συνοδινῶ	Δρ. 1½
Στοιχεῖα Θεωρητικῆς καὶ Πρακτικῆς Ἀριθμητικῆς ὑπὸ Α. Φατσία εἰς	
τρία Μέρη διηρημένα	» 5
Ἀφροδίτη τῶν Ἑρώτων ἢ ὁ ὕμνος τοῦ Τιτιανοῦ Μυθιστόρημα ὑπὸ Ἀλφρέδου Δεμουστέου μεταφρασθὲν ὑπὸ Α. Κ.	» 4½
Ἀνθὼ ἢ ἡ Φωνὴ τῶν Ἀνθῶν ὑπὸ Ν. Μ. Σ.	» »
Ἐγχειρίδιον Φυσικῆς ὑπὸ Ι. Π. Πύρλα διδάκτορος τῆς Ἱατρικῆς, Χειρουργικῆς καὶ Ματευτικῆς, Νομοῖατροῦ Ἀρχαδίας, Καθηγητοῦ τοῦ ἐν Τριπόλει Β. Γυμνασίου κ. τ. λ. ἔκδοσις δευτέρα	» 2½

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Ὅροι τῆς Συνδρομῆς.

Ὅσας δεχθῇ τὸ πρῶτον Τεύχος θεωρεῖται ὡς ἐτήσιος Συνδρομητής.

Αἱ Συνδρομαὶ γίνονται εἰς τὸ Τυπογραφεῖον Ο ΖΑΚΥΝΘΟΣ.

Ἡ Συνδρομὴ εἶναι προπληρωτέα.

Ἡ Τιμὴ τῆς Συνδρομῆς, διὰ μὲν τὴν Ζάκυνθον Πένας 30, διὰ δὲ τὰς ἄλλας Νήσους Πένας 36, διὰ δὲ τὴν Αὐτόνομον Ἑλλάδα δραχ. 4 1/2.

Ὁ θέλων νὰ ἀναδεχθῇ τὴν ἐπιστάσιν τῆς συνδρομῆς καὶ εἰσπράξεως τόπου τινός, θέλει ἔχει συμφέρον δέκα τοῖς ἑκατόν.

Ο ΦΙΛΟΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ θέλει ἀναγγέλλει εἰς τὸ ἐξώφυλλον τοῦ ταυροφάνη Συγγραμμάτα, ὧν ἀντίτυπον ἔθελε σταλῇ πρὸς τὸ Τυπογραφεῖον Ο ΖΑΚΥΝΘΟΣ.

Ο ΦΙΛΟΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ἀνταλλάσσεται μὲ πᾶν Περιοδικὸν Σύγγραμμα καὶ πᾶσαν Ἑφημερίδα.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ